

Bruxelles, 28 noiembrie 2024
(OR. en)

16343/24

LIMITE

JAI 1782

NOTĂ PUNCT „A”

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Consiliul
Nr. doc. ant.:	15932/24, 16319/24
Subiect:	Orientări strategice pentru planificarea legislativă și operațională în cadrul spațiului de libertate, securitate și justiție - Aprobare

1. La 27 noiembrie 2024, Comitetul Reprezentanților Permanenți a convenit asupra proiectului de orientări strategice pentru planificarea legislativă și operațională în cadrul spațiului de libertate, securitate și justiție, astfel cum figurează în anexă.
2. Consiliul (Justiție și Afaceri Interne, 12 decembrie 2024) este invitat să aprobe prezentele orientări strategice.

Proiect de orientări strategice***pentru planificarea legislativă și operațională în cadrul spațiului de libertate, securitate și justiție***

Orientările strategice prevăzute în tratat reprezintă un instrument important pentru ghidarea direcției politicii UE în domeniul libertății, securității și justiției.

Noua agendă strategică oferă orientări și solicită instituțiilor UE să pună aceste priorități în practică în cursul următorului ciclu legislativ, respectând atât echilibrul instituțional al competențelor prevăzut în tratate, cât și principiile atribuirii, subsidiarității și proporționalității.

Așa cum este consacrat la articolul 2 din TUE, Uniunea Europeană se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Respectarea statului de drept, a drepturilor fundamentale astfel cum sunt consacrate în Carta drepturilor fundamentale și a valorilor democratice, precum și respectarea jurisprudenței Curții de Justiție vor rămâne un principiu fundamental pentru funcționarea spațiului de libertate, securitate și justiție.

Uniunea Europeană constituie un spațiu de libertate, securitate și justiție, cu respectarea drepturilor fundamentale și a diferitelor sisteme de drept și tradiții juridice ale statelor membre. Un astfel de spațiu implică absența controalelor la frontierele interne, precum și o politică comună în materie de azil, imigrație și control la frontierele externe, bazată pe principiul solidarității și al împărțirii echitabile a responsabilității, inclusiv a implicațiilor sale financiare, între statele membre. UE depune eforturi pentru a asigura un nivel ridicat de securitate prin măsuri de prevenire și combatere a criminalității grave și organizate, a rasismului și xenofobiei, precum și a terorismului, a radicalizării și a extremismului violent, inclusiv consolidarea cooperării transfrontaliere în materie de aplicare a legii și a cooperării judiciare, fără a afecta exercitarea responsabilităților care revin statelor membre în ceea ce privește menținerea ordinii publice și, în special, respectarea responsabilității acestora de a-și proteja securitatea internă.

În acest context, următoarele orientări strategice pentru planificarea legislativă și operațională vor orienta activitatea din spațiul de libertate, securitate și justiție pentru următorii ani:

1. În legislatura recentă, s-au depus multe eforturi pentru a elabora politici care să asigure funcționarea spațiului de libertate, securitate și justiție. Acum eforturile ar trebui să se axeze în principal pe punerea în aplicare coerentă și eficace a legislației adoptate și a măsurilor de politică deja în vigoare, cu cooperarea deplină a tuturor părților interesate relevante, susținând un nivel ridicat de încredere reciprocă. În același timp, UE va menține o viziune orientată spre viitor pentru a aborda provocările persistente și viitoare, asigurând disponibilitatea și adaptabilitatea UE la realitățile actuale și viitoare: un peisaj geopolitic, de securitate, de migrație, tehnologic și economic care evoluează rapid.
2. Va fi esențial să se garanteze că punerea în aplicare, ambițiile viitoare și obligațiile sporite ale statelor membre sunt susținute de fonduri UE. După cum se afirmă în Agenda strategică 2024-2029 și fără a aduce atingere viitoarelor negocieri, următorul cadru financiar multianual al Uniunii va trebui să reflecte aceste priorități, garantând că bugetul UE este adaptat viitorului și că la provocările europene se oferă răspunsuri europene.
3. Trebuie subliniată importanța liberei circulații a persoanelor, aceasta fiind una dintre cele patru libertăți. Un spațiu Schengen funcțional este o chestiune de interes comun, în cadrul căreia toate acțiunile se vor axa pe libertatea și securitatea cetățenilor noștri. UE va garanta un nivel ridicat de securitate, în special prin intermediul controalelor la frontierele externe, dar și prin cooperarea autorităților statelor membre responsabile cu securitatea și migrația. Trebuie reamintită importanța unei funcționări corespunzătoare a spațiului Schengen, în conformitate cu Codul frontierei Schengen revizuit. Reintroducerea controalelor la frontierele interne rămâne o măsură temporară de ultimă instanță, necesară și proporțională cu amenințarea identificată, și oferă statelor membre o marjă de manevră pentru protejarea securității interne, în conformitate cu acquis-ul Schengen.

4. Pentru a asigura funcționarea eficace și eficientă a spațiului fără controale la frontierele interne, precum și unitatea și coerența acestuia ca element esențial al spațiului de libertate, securitate și justiție, guvernanta spațiului Schengen, precum și dezvoltarea și punerea în aplicare a cadrului său de reglementare ar trebui să fie consolidate în continuare de către Consiliu, în strânsă cooperare cu celelalte instituții și cu agențiile relevante, ținând seama pe deplin de protocoalele privind justiția și afacerile interne și de rolul Consiliului Schengen, cu poziția specifică pe care țările asociate spațiului Schengen o dețin în cadrul acestuia. În plus, este necesar să se pună accentul pe discuții mai strategice, inclusiv pe monitorizarea operațională a deficiențelor identificate.
5. Gestionarea europeană integrată a frontierelor are o importanță capitală pentru asigurarea unui spațiu Schengen pe deplin funcțional, printre altele prin reducerea trecerilor ilegale ale frontierei și a deplasărilor neautorizate între statele membre, combătând și prevenind abuzurile. Statele membre decid cine intră în Europa, nu traficanții sau actorii externi ostili, iar Uniunea trebuie să mobilizeze toate instrumentele de care dispune pentru a sprijini statele membre în responsabilitatea lor primară de a proteja frontierele externe și de a asigura securitatea. În acest scop, este esențial ca, la frontierele externe, să se gestioneze și să se îmbunătățească în continuare unul dintre cele mai moderne și mai eficace sisteme de gestionare a frontierelor din lume. Ar trebui să se facă progrese în ceea ce privește elaborarea unor standarde minime comune pentru supravegherea frontierelor.
6. Interoperabilitatea favorizează schimbul reciproc de informații și contribuie, de asemenea, în mod semnificativ la prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a terorismului și a infracțiunilor grave. Uniunea Europeană își menține angajamentul de a gestiona și de a îmbunătăți în continuare sistemele de gestionare a frontierelor externe, precum și sistemele descentralizate de schimb de informații în domeniul aplicării legii, care vor deveni și mai puternice odată cu intrarea treptată în funcțiune a diferitelor componente ale unei arhitecturi informatice pe deplin interoperabile, conformă cu drepturile fundamentale și, în special, cu protecția datelor cu caracter personal.

7. În același timp, utilizarea mai strategică a politicii Uniunii în domeniul vizelor va contribui la reziliența spațiului Schengen, în special pentru a preveni utilizarea abuzivă a regimului de vize al UE, precum și pentru a utiliza în mod adecvat influența UE în relațiile cu țări terțe. În acest scop, ar trebui elaborată o nouă strategie pentru politica UE în domeniul vizelor, iar Comisia este invitată să lucreze la elaborarea acesteia în strânsă cooperare cu statele membre.
8. Uniunea Europeană trebuie să își mențină angajamentul de a submina modelul de afaceri al traficantilor și al rețelelor de introducere ilegală de migranți, precum și de a aborda provocările aferente acestora și cauzele profunde ale migrației neregulate, pentru a preveni situațiile în care oamenii se angajează în călătorii periculoase. În acest scop, Uniunea Europeană va rămâne vigilentă în ceea ce privește toate rutele de migrație, atât către, cât și dinspre Uniunea Europeană, cu o abordare preventivă. UE va continua să dezvolte parteneriate cuprinzătoare ambițioase și trainice cu țările de origine și de tranzit într-un mod reciproc avantajos, inclusiv parteneriate în materie de frontiere și securitate cu vecinii noștri și cu țări de la nivel mondial, care să cuprindă lupta împotriva introducerii ilegale de migranți, precum și căi legale, în concordanță cu competențele naționale și cu nevoile țărilor terțe și, respectiv, ale statelor membre. Comisia este invitată să se consulte cu Consiliul și cu statele membre cu privire la diverse idei de optimizare strategică, dezvoltare și punere în aplicare a unor astfel de parteneriate.
9. În paralel, vor fi luate în considerare noi modalități de prevenire și combatere a migrației neregulate, în concordanță cu dreptul internațional, asigurând în același timp soluții durabile și fără a genera noi rute de migrație sau presiuni suplimentare. Pe baza abordării bazate pe rute, trebuie concepute și puse în aplicare eforturi colective cu OIM, UNHCR și cu alte părți interesate relevante pentru a consolida răspunsurile la mișcările mixte și pentru a garanta că există sisteme naționale eficiente de azil și migrație în cadrul unei abordări la nivelul întregii rute. Comisia este încurajată să colaboreze activ cu statele membre cu privire la aceste aspecte, cu scopul de a facilita punerea lor în aplicare și de a propune inițiative, dacă este cazul.

10. Confruntate cu noi tipuri de amenințări, cum ar fi instrumentalizarea migranților, și cu actori ostili la frontierele externe ale UE, statele membre trebuie să fie în măsură să contracareze în mod eficace astfel de activități și să garanteze stabilitatea și securitatea Uniunii. Prin urmare, Uniunea va găsi soluții comune privind consolidarea cadrului juridic al UE pentru a aborda aceste amenințări și provocări în materie de securitate care afectează domeniul azilului și gestionarea frontierelor. Uniunea Europeană este hotărâtă să contracareze atacurile hibride lansate la frontierele sale externe de Federația Rusă și de Belarus. Nu li se poate permite, nici lor și nici vreunei alte țări, să abuzeze de valorile noastre, inclusiv de dreptul la azil, și nici să ne submineze democrațiile.
11. Având în vedere noul cadru legislativ privind azilul, migrația și spațiul Schengen, începutul ciclului legislativ 2024-2029 va fi, de asemenea, caracterizat de accentul pus pe punerea în aplicare efectivă a legislației UE adoptate – în special a sistemului european comun de azil reformat și a acquis-ului Schengen revizuit – precum și pe aplicarea legislației existente. În paralel, Uniunea Europeană și statele sale membre trebuie să se asigure că persoanele care nu au drept de ședere sunt efectiv returnate. În acest scop, va fi elaborată și pusă în aplicare o abordare mai fermă și mai cuprinzătoare a returnărilor, prin actualizarea de urgență a cadrului nostru juridic și a capacităților noastre, în combinație cu utilizarea instrumentelor interne și externe de care dispunem. O politică de returnare de succes este un pilon fundamental al unui sistem cuprinzător și credibil al UE în materie de azil și migrație.
12. Toate măsurile noi de abordare a provocărilor legate de migrație trebuie elaborate și puse în aplicare în deplină conformitate cu legislația aplicabilă a UE și cu Carta drepturilor fundamentale, inclusiv cu principiul nereturnării, precum și cu obligațiile juridice internaționale, și trebuie să respecte responsabilitățile care le revin statelor membre în ceea ce privește menținerea ordinii publice și apărarea securității interne, în concordanță cu tratatele.

13. Un sistem de migrație bine gestionat este esențial pentru prevenirea eficace a migrației nereglementare. În acest scop, ar trebui depuse în continuare eforturi, cu respectarea deplină a competențelor naționale, către căi sigure și legale, care sunt esențiale pentru migrația regulamentară și ordonată.
14. Uniunea Europeană își menține angajamentul de a sprijini persoanele care se refugiază în Uniunea Europeană din calea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și este pregătită să asigure securitatea juridică necesară pentru a continua gestionarea situației atât timp cât va fi nevoie. În acest sens, în spiritul solidarității, UE va lua în considerare nevoile de protecție, situația din toate statele membre și capacitățile acestora.
15. Criminalitatea gravă și organizată, inclusiv traficul ilicit de droguri, subminează funcționarea spațiului de libertate, securitate și justiție. Aceasta reprezintă o amenințare la adresa siguranței cetățenilor și erodează statul de drept. Inițiativele de politică ar trebui să aducă o schimbare de perspectivă, în care eforturile de combatere a criminalității organizate ar trebui să fie ghidate de interesul legitim al victimelor și al societății în ceea ce privește protecția împotriva criminalității. Pentru a combate în mod eficace formele grave de criminalitate și criminalitatea organizată, este important să se priveze grupurile infracționale de resurse, să se perturbe fluxurile financiare ilicite și să se combată activitățile infracționale din închisori. Ar trebui să sporim reziliența societății la criminalitatea organizată prin promovarea parteneriatelor public-privat, cum ar fi Alianța portuară europeană, pentru a spori reziliența centrelor logistice. În plus, ar trebui să promovăm abordarea administrativă, în special pentru a preveni infiltrarea economiei legale și recrutarea minorilor și a persoanelor aflate în situații vulnerabile de către organizațiile criminale. Posibilitatea ca autoritățile de aplicare a legii să utilizeze IA în mod eficace, în concordanță cu drepturile fundamentale, inclusiv pentru analizarea unor volume mari de date, ar putea fi benefică pentru prevenirea și combaterea criminalității și ar trebui examinată în continuare. În plus, este esențial ca Platforma multidisciplinară europeană împotriva amenințărilor infracționale (EMPACT) să rămână piatra de temelie a acțiunii operaționale a UE de combatere a criminalității organizate și să primească resurse. Strategiile și instrumentele de prevenire a criminalității, cum ar fi Rețeaua europeană de prevenire a criminalității (EUCPN) și Rețeaua europeană pentru abordarea administrativă (ENAA), ar trebui să facă parte integrantă din eforturile UE de combatere a criminalității.

16. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită combaterii corupției și promovării integrității ca parte a unei abordări globale a UE, care să cuprindă acțiuni variind de la prevenirea și analizarea corupției la reprimarea acesteia, axate pe consolidarea transparenței și integrității instituțiilor UE și ale statelor membre, atât în sectorul public, cât și în cel privat.
17. Europol și Eurojust vor continua să joace un rol esențial în combaterea criminalității organizate transfrontaliere prin contribuția la asigurarea faptului că toate autoritățile judiciare și de aplicare a legii relevante sunt sprijinite în funcționarea lor. Având în vedere că ramificațiile organizațiilor criminale și ale activităților infracționale depășesc cu mult frontierele UE, este esențial să se îmbunătățească în continuare cooperarea în materie de asigurare a respectării legii și cooperarea judiciară cu țările terțe, la nivelul UE și al statelor membre.
18. Pentru atenuarea potențialelor implicații în materie de securitate internă ale războiului de agresiune neprovocat și nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei, dialogul structurat în materie de securitate internă dintre UE și Ucraina s-a dovedit util, iar acțiunile care au fost instituite ar trebui să continue.
19. Combaterea criminalității online și offline se află în centrul protejării securității interne a UE și a condus la o serie de hotărâri ale Curții de Justiție. În această privință, rezultatul activității Grupului la nivel înalt privind accesul la date pentru asigurarea eficace a respectării legii și recomandările acestuia ar trebui să stea la baza orientării politice și practice viitoare a viziunii europene privind accesul efectiv la date în scopul asigurării respectării legii. Comisia este invitată în acest sens să elaboreze o foaie de parcurs pentru punerea în aplicare a recomandărilor.

20. Uniunea Europeană va adopta o abordare mai fermă în ceea ce privește prevenirea și combaterea, online și offline, a terorismului, a radicalizării, a dezinformării, a extremismului violent și a tendințelor antidemocratice și își va susține valorile comune și modul de viață european. Vom continua să combatem finanțarea terorismului sub toate formele sale și vom urmări să limităm accesul la resursele financiare și să consolidăm schimbul de informații. Pentru ca abordarea noastră fermă să capete baze solide, este oportun să se elaboreze o nouă agendă privind combaterea terorismului, care să cuprindă o gamă cuprinzătoare de politici și acțiuni menite să abordeze provocările noi și persistente și să consolideze securitatea și reziliența colectivă a UE. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită victimelor terorismului. În plus, Uniunea Europeană va încuraja cooperarea între statele membre, precum și cooperarea internațională în acest domeniu. Combaterea amenințărilor hibride din partea actorilor externi, a acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine, precum și combaterea dezinformării, a informării greșite și a tuturor formelor de ură vor fi esențiale.
21. Uniunea Europeană va sprijini statele membre în eforturile lor de combatere a rasismului și a antisemitismului și de promovare a vieții evreiești.
22. În ultimii ani, Uniunea Europeană s-a confruntat cu un număr tot mai mare de provocări apărute ca urmare a unor crize transsectoriale și transfrontaliere, inclusiv a unor dezastre naturale sau provocate de om de mare amploare, precum și a conflictelor care se dezvoltă în apropierea frontierelor sale externe. Multe dintre aceste provocări au fost și vor continua să fie exacerbate de schimbările climatice și de evoluția situației securității în Europa și la nivel mondial. Prin urmare, ar trebui luate inițiative în domeniul justiției și afacerilor interne pentru a contribui la consolidarea pregătirii și a răspunsului în situații de criză la nivelul UE, într-o abordare care să țină seama de toate riscurile și de întreaga societate, în concordanță cu principiul subsidiarității și cu respectarea deplină a competențelor statelor membre. Aceste inițiative ar trebui să meargă în același sens cu consolidarea în continuare a protecției civile pentru a spori siguranța cetățenilor noștri împotriva dezastrelor naturale și a celor provocate de om. Pentru a atinge un nivel mai ridicat de reziliență, este nevoie de o cooperare mai strânsă, de un schimb de bune practici și de resurse, atât din partea UE, cât și din partea statelor membre.

23. Instituțiile UE și statele membre au o responsabilitate comună de a promova și proteja statul de drept în cadrul dreptului UE, ceea ce este fundamental și constituie o condiție prealabilă pentru eforturi eficiente de abordare a provocărilor cu care se confruntă Uniunea, inclusiv în spațiul de libertate, securitate și justiție. Prin urmare, ne angajăm să depunem eforturi comune pentru a susține statul de drept în cadrul UE prin toate instrumentele disponibile în conformitate cu tratatele.
24. Pe lângă dialogul periodic al Consiliului privind statul de drept în cadrul Consiliului Afaceri Generale și fără a aduce atingere rolului și responsabilităților orizontale ale acestuia, miniștrii justiției vor continua să poarte discuții tematice specifice cu privire la chestiuni legate de statul de drept care intră în sfera lor de competență și care sunt evidențiate în raportul anual al Comisiei privind statul de drept. Astfel de discuții completează dialogul anual al Consiliului privind statul de drept și vor contribui la schimbul de bune practici și la identificarea aspectelor care merită atenție și necesită acțiuni, după caz și în conformitate cu tratatele, în vederea, printre altele, a asigurării accesului la justiție în fața unor instanțe independente, a securității juridice și a unei abordări centrate pe oameni în sistemele de justiție. La rândul său, acest lucru va consolida și mai mult încrederea reciprocă, ce stă la baza dezvoltării politicilor în domeniul justiției și afacerilor interne care se bazează pe principiul recunoașterii reciproce.
25. Pe lângă asigurarea respectării statului de drept, este esențial să se susțină Carta drepturilor fundamentale și să se asigure respectarea acesteia în toate direcțiile de lucru relevante. Prin urmare, politicile în domeniul justiției ar trebui să elaboreze și să pună în aplicare măsuri de apărare a drepturilor fundamentale, inclusiv a dreptului la egalitate și nediscriminare, ținând seama de expertiza relevantă a Agenției pentru Drepturi Fundamentale și de activitatea sa.

26. Cooperarea judiciară în întreaga UE este un obiectiv-cheie în spațiul de libertate, securitate și justiție. Buna funcționare a spațiului de justiție este esențială, iar recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare în întreaga UE, pe baza încrederii reciproce în sistemele naționale, rămâne o piatră de temelie în domeniul cooperării judiciare, servind, în cele din urmă, apărării drepturilor fundamentale. În același timp, respectarea diferitelor sisteme și tradiții juridice ale statelor membre este un principiu esențial care se aplică întregii legislații din domeniul justiției.
27. Pentru a sprijini aceste eforturi și cu respectarea deplină a competenței statelor membre în ceea ce privește organizarea sistemelor lor de justiție, Strategia privind e-justiția 2024-2028 ar trebui să ghideze transformarea digitală în curs în domeniul justiției în întreaga Uniune Europeană. În paralel, trebuie să aibă loc o reflecție comună privind utilizarea inteligenței artificiale în justiție, ținând seama de Regulamentul privind IA.
28. Digitalizarea transformă justiția și cooperarea judiciară prin integrarea tehnologiei în sistemul juridic. Evoluția digitală în curs ar trebui să urmărească îmbunătățirea accesului la justiție, creșterea eficacității și a eficienței sistemului de justiție, sprijinirea profesioniștilor din domeniul justiției în activitatea lor și stabilirea unei legături mai strânse cu cetățenii, oferind, în cele din urmă, servicii de justiție îmbunătățite pentru toți. În acest sens, utilizarea IA în sistemele de justiție are un potențial enorm de a continua să faciliteze și să îmbunătățească accesul la justiție pentru toți în întreaga UE. Cu toate acestea, instrumentele IA trebuie utilizate cu prudență, în concordanță cu o abordare bazată pe drepturile fundamentale și pe riscuri și asigurând faptul că utilizatorii nu sunt împovărați excesiv. Trebuie să se asigure că IA este dezvoltată și utilizată într-un mod favorabil incluziunii, durabil, care respectă viața privată și este centrat pe factorul uman. IA poate sprijini procesul decizional al judecătorilor, dar nu ar trebui să îl înlocuiască: procesul decizional final trebuie să rămână o activitate condusă de om.
29. În acest sens, protecția datelor este esențială pentru asigurarea drepturilor persoanelor, inclusiv prin sprijinirea autorităților de supraveghere de la nivelul UE și de la nivel național.

30. Este esențial ca instituțiile UE să se angajeze într-un proces de reflecție comună structurat și cuprinzător cu privire la toate aspectele dreptului penal și civil al UE, inclusiv cu privire la consolidarea coerenței interne în aceste domenii și la coerența lor cu instrumentele strâns asociate. Eforturile ar trebui să se axeze în primul rând pe punerea în aplicare deplină a acquis-ului existent, iar noile inițiative ar trebui să se bazeze pe dovezi care să demonstreze în mod clar valoarea lor adăugată.
31. Cooperarea profundă și de lungă durată în domeniul dreptului civil, cu un set cuprinzător de instrumente juridice, face din UE un spațiu juridic comun unic în lume. Un spațiu juridic funcțional, care include un cadru juridic solid și eficace și proceduri echitabile și fiabile, este principalul atu al UE în procesul de apărare a drepturilor persoanelor și de asigurare a competitivității. Facilitarea accesului la justiție, acordând o atenție deosebită celor mai vulnerabile persoane, necesită eforturi constante.
32. Promovarea competitivității economice, consolidarea uniunii piețelor de capital și contribuirea la dezvoltarea unui mediu favorabil afacerilor pentru ca întreprinderile să își desfășoare activitatea în UE sunt esențiale pentru asigurarea creșterii economice și a prosperității. Cooperarea judiciară în materie civilă este un vector esențial în acest sens. Acest lucru necesită, printre altele, îmbunătățirea securității juridice și a previzibilității mediului juridic și asigurarea unui acces mai bun la informații. De asemenea, ar trebui să se acorde prioritate punerii în aplicare și asigurării respectării, în mod corect și eficace, a legislației existente a Uniunii, precum și unei evaluări aprofundate a aplicării și funcționării acesteia, ținând seama totodată de considerațiile legate de competitivitate. Orice nouă inițiativă legislativă trebuie să se bazeze pe dovezi ale unei valori adăugate clare și ale nevoilor concrete ale cetățenilor și ale întreprinderilor, inclusiv prin reducerea sarcinii administrative a întreprinderilor și prin simplificarea cadrului juridic relevant.

33. În domeniul dreptului penal al UE, răspunsul judiciar la criminalitatea organizată și deosebit de gravă, inclusiv combaterea corupției, ar trebui să rămână o prioritate. De asemenea, ar trebui să se acorde în continuare o atenție deosebită combaterii infracțiunilor motivate de ură și a discursurilor de incitare la ură, sprijinirii și protejării victimelor infracțiunilor, precum și continuării lucrărilor referitoare la păstrarea datelor. Ar trebui să se pună un accent deosebit pe îmbunătățirea eficacității instrumentelor de recunoaștere reciprocă – inclusiv a ordinului european de anchetă și a celor privind ordinele de indisponibilizare și de confiscare. Pentru a atinge aceste obiective, inițiativele viitoare, acolo unde sunt relevante și necesare, ar trebui să se bazeze pe rezultatele reflecției structurate și cuprinzătoare, pe activitatea Grupului la nivel înalt privind accesul la date, pe rundele de evaluări reciproce și pe evaluările impactului. Consiliul va continua, în cooperare cu celelalte instituții ale UE, procesul de reflecție în curs privind viitorul dreptului penal al UE.
34. Criminalitatea organizată privește întregul lanț al justiției penale. Pentru a combate rețelele infracționale și modelele lor de afaceri în întreaga UE și în afara acesteia, autoritățile competente trebuie, de asemenea, să își consolideze cooperarea pentru a asigura o monitorizare adecvată. Întrucât majoritatea celor mai amenințătoare rețele infracționale au o rază de acțiune care se extinde și dincolo de frontierele UE, cooperarea judiciară cu țările terțe este esențială pentru a facilita urmărirea penală și a aduce membrii rețelelor infracționale în fața justiției.
35. Statele membre și Comisia își vor menține angajamentul față de Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială și față de Rețeaua judiciară europeană în materie penală, precum și față de alte rețele relevante care vizează aprofundarea cooperării judiciare și vor analiza în continuare modalități de utilizare optimă a acestor rețele.
36. Într-un peisaj politic global în schimbare, dimensiunea externă coerentă a spațiului de libertate, securitate și justiție deține o importanță crucială. În acest scop, UE ar trebui să își continue eforturile de aprofundare a cooperării judiciare cu țările terțe, atât în materie civilă, cât și în materie penală.

37. Războiul de agresiune neprovocat și nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei a subliniat necesitatea unor răspunsuri juridice și operaționale eficace pentru a combate impunitatea în ceea ce privește crima de agresiune și alte infracțiuni din categoria celor mai grave crime în temeiul dreptului internațional. Prin urmare, UE își va menține angajamentul de a sprijini coordonarea și cooperarea dintre toate autoritățile competente la nivel internațional și național în vederea tragerii depline la răspundere a celor responsabili de infracțiuni din categoria celor mai grave crime internaționale, prin anchete și urmăriri penale reușite ale acestor infracțiuni.
38. Agențiile UE din domeniul justiției și afacerilor interne joacă un rol esențial în atingerea obiectivelor stabilite în orientările strategice. Pentru a promova sprijinul pe care îl acordă statelor membre, acestea trebuie să fie pe deplin operaționale și eficace în îndeplinirea sarcinilor care le revin, completând, dar nu înlocuind, activități – inclusiv în dimensiunea externă – și prerogative ale autorităților statelor membre. Orice revizuire viitoare a mandatelor acestora ar trebui să adere pe deplin la rolul de sprijin atribuit agențiilor, să se alinieze la nevoile identificate pe teren și să evalueze fezabilitatea unor eventuale noi sarcini. Parchetul European, în calitate de organism independent al Uniunii Europene, trebuie, de asemenea, să fie pe deplin operațional și eficace pentru a proteja interesele financiare ale Uniunii Europene, în conformitate cu tratatele. Ar trebui depuse eforturi pentru a încuraja o cooperare mai strânsă între agenții, organisme și statele membre și pentru a se asigura că expertiza acestora este luată în considerare încă din primele etape ale procesului de elaborare a politicilor.

39. Metodele de lucru instituționale solide vor fi esențiale pentru asigurarea eficienței procesului legislativ și pentru susținerea orientărilor strategice pentru planificarea legislativă și operațională, în spațiul de libertate, securitate și justiție, pentru următorii ani. În acest scop și cu respectarea deplină a prerogativelor instituțiilor UE:

- instituțiile UE sunt invitate să acorde o atenție deosebită coerenței și consecvenței viitoarelor inițiative în domeniul justiției și afacerilor interne, în toate etapele procesului legislativ;
- este esențial ca inițiativele legislative non-JAI care au un impact semnificativ asupra securității interne, utilizând concepte sau afectând instrumente care țin în principal de domeniul justiției și al cooperării în domeniul afacerilor interne, să facă obiectul unei coordonări sporite încă din faza pregătitoare;
- este esențial ca toate noile propuneri legislative și inițiative din domeniul justiției și afacerilor interne să se bazeze pe dovezi, să fie susținute de evaluări semnificative ale impactului, care să demonstreze valoarea lor adăugată și să țină seama de subsidiaritate, de proporționalitate și de impactul asupra diferitelor sisteme juridice și tradiții juridice ale statelor membre, precum și de implicațiile financiare la nivel național. Principiul conform căruia securitatea națională rămâne responsabilitatea exclusivă a fiecărui stat membru trebuie luat în considerare în mod explicit. Sunt necesare acțiuni suplimentare pentru a se garanta că impactul asupra securității interne, în special asupra autorităților de aplicare a legii și a autorităților judiciare, precum și asupra drepturilor fundamentale ale cetățenilor și asupra persoanelor vulnerabile este evaluat în detaliu și vor fi necesare eforturi continue pentru a asigura că securitatea și respectarea drepturilor fundamentale sunt integrate în mod corespunzător în diferitele politici ale UE, garantându-se astfel că aceste obiective sunt promovate în mod cuprinzător ca parte integrantă a tuturor inițiativelor de politică din spațiul de libertate, securitate și justiție;

- pentru a se asigura că propunerile legislative respectă sistemul de atribuire a competențelor prevăzut în tratate și, prin urmare, că particularitățile domeniului justiției și afacerilor interne sunt pe deplin luate în considerare în procesul legislativ, toate instituțiile ar trebui să se asigure că sunt aplicate temeiurile juridice adecvate.
- va fi imperativ să se mențină și să se consolideze coerența și consecvența diferitelor domenii de politică din cadrul justiției și afacerilor interne, menținând în același timp realizarea și unitatea spațiului de libertate, securitate și justiție, precum și coerența acquis-ului Schengen, după caz, în strânsă cooperare cu țările asociate spațiului Schengen.

*

Instituțiile UE și statele membre sunt invitate să se asigure că se va da curs prezentelor orientări prin acțiuni legislative și operaționale adecvate.
